

Täysistunto

Perjantai 23.9.2016 klo 12.59—15.57

5. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

Hallituksen esitys HE 134/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Asian käsittely keskeytettiin 22.9.2016 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelu jatkuu nopeatahtisena. Etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisten puheenvuorojen jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 6.—24. asiasta.

Keskustelu asiasta jatkuu. — Ministeri Mattila, 5 minuuttia.

Keskustelu

13.02 **Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila:** Arvoisa herra puhemies! Sosiaali- ja terveysministeriön talousarvioesityksen taustalla on huoli Suomen kilpailukyvyistä ja työllisyydestä sekä kaikkein heikoimmassa asemassa olevien toimeentulosta. On hienoa, että meillä on osoittaa useita toimia tilanteen korjaamiseksi ja erityisesti kilpailukyvyn edistämiseksi.

Suurimmat euromääräiset muutokset sosiaali- ja terveysministeriön budjetissa johtuvat kilpailukyky sopimuksesta, joka tuo muutoksia muun muassa työnantajien sosiaaliturvamaksuun sekä yhdenmukaistaa työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuja. Kilpailukyky sopimuksen mukaisesti kaikkien työnantajien sairausvakuutusmaksua alennetaan 0,94 prosenttiyksiköllä vuonna 2017, mikä lisää valtion rahoitusosuutta 706 miljoonaa euroa. Samalla euromäärällä alennetaan palkansaajien ja yrittäjien sairaanhoitovakuutuksen sairaanhoitomaksua ja nostetaan työtulovakuutuksen päivärahamaksua. Lisäksi työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuja yhdenmukaistetaan, ja tämän seurauksena palkansaajien työttömyysvakuutusmaksun tuotto nousee ja valtion rahoitusosuus peruspäivärahasta laskee.

Palkansaajan aikuiskoulutustuen perusosan rahoitus siirretään Työttömyysvakuutusrahaston tuotoilla katettavaksi. Lisäksi aikuiskoulutuksen enimmäispituus lyhenee 15 kuukauteen ja perusosa alenee 15 prosenttia. Valtio rahoittaa edelleen yrittäjän aikuiskoulutustuen.

Kilpailukyky sopimuksen maksukorotusten vaikutuksia kompensoidaan pienituloisille palkansaajille. Tätä varten on valtion osuuteen sairausvakuutuslaista johtuviin menoihin varattu 30 miljoonaa euroa, ja tämä kompensatiomalli valmistetaan täydentävään talousarvioehdotukseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

Työntekijöiden keskimääräistä työeläkemaksua korotetaan ja työnantajien keskimääräistä työeläkemaksua alennetaan. Vuonna 2020 alennus on siten yhteensä 1,2 prosenttiyksikköä.

Arvoisa puhemies! Budjetissa on tarjota myös ratkaisua ja laajalti kannatettuja muutoksia työllisyyteen.

Ikääntyneiden kertaluontoinen eläketuki, joka kohdennetaan yli 60-vuotiaille pitkäaikaistyöttömille, niin sanottu Lex Lindström, on osoitus siitä, että vaikeassa tilanteessa olevia, eläkeiän kynnyksellä olevia ihmisiä on kuultu ja löydetty vaihtoehto.

Toisena muutoksena on työttömyysturvan uudistaminen aktivoivampaan ja työllistymistä tukevaan suuntaan muuttamalla palkkatuen ja starttirahan rahoitusta siten, että niitä rahoitetaan osittain työttömyysetuusmäärärahoista. Kyseessä on kaksivuotinen kokeilu, jossa palkkatuen ja starttirahan perusosaa vastaava rahoitusosuus siirretään työ- ja elinkeinoministeriöstä sosiaali- ja terveysministeriöön. Kokeiluun liittyen työttömyysetuudella omaehtoisesti opiskelevien kulukorvaus poistetaan, mikä säästää valtion menoja noin 29 miljoonaa euroa. Samalla kulukorvausta ryhdytään maksamaan työkokeilun ajalta ammatillista koulutusta vailla oleville nuorille, mikä lisää valtion kustannuksia 7 miljoonaa euroa. Muutoksista saatavalla säästöllä lisätään palkkatukea saavien lukumäärää. Näiden lisäksi matka-avustus ja muuttokustannusten korvaus yhdistetään liikkuvuusavustukseksi.

Hallitus toteuttaa kärkihankkeillaan urauurtavia kokeiluja, ja näistä mainittakoon erityisesti perustulokokeilu. Erittäin tärkeä kokonaisuus on myös Osatyökykyisille tie työelämään -kärkihanke, jonka tavoitteena on osatyökykyisten ihmisten jatkaminen työelämässä tai työllistyminen avoimille työmarkkinoille.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on myös käärinyt hihat kannustinloukkujen purkamiseksi. Nuorten kuntoutusraha ja nuorille maksettavan ammatillisen kuntoutuksen kuntoutusraha korotetaan takuueläkkeen tasolle.

Naispuolisen työntekijän perhevapaista aiheutuvia vanhemmuuden kustannuksia tasataan työnantajalle maksettavalla 2 500 euron kertakorvauksella. Tuki maksettaisiin kaikille työnantajille, jotka maksavat työsopimuksen tai työ- tai virkaehtosopimuksen perusteella palkkaa vähintään yhdeltä kuukaudelta äitiysrahakauden aikana. Kertakorvauksen tarkoituksena on paitsi tasata naispuolisen työntekijän vanhemmuudesta työnantajalle aiheutuvia kustannuksia myös osaltaan tukea Suomen kilpailukykyä edistämällä naisvaltaisten yritysten työllistämistä ja kasvua.

Vaikeina aikoina on tehtävä vaikeita päätöksiä. Julkisen talouden suunnitelman mukaisesti lääkekorvauksista säästetään 134 miljoonaa euroa vuoden 2017 alusta, ja valtionosuus tästä on 60 miljoonaa. Toimenpiteillä voidaan lisätä lääkkeiden hintakilpailua, vähentää lääkehävikkiä ja edistää rationaalista lääkehoitoa. Sairaus- ja kuntoutusrahojen tulorajoja ja korvausastetta (Puhemies koputtaa) alennetaan ylimmissä tulorajoissa. Indeksitarkistuksia kansaneläkeindeksiin ja kuluttajaindeksiin sidotuissa etuuksissa ei tehdä. Lisäksi kansaneläkeindeksin pistelukua alennetaan vuonna 2017. Näin toteutetaan (Puhemies koputtaa) pääosin julkisen talouden suunnitelmassa päätetty säästö. Säästöt koskevat muun muassa kansaneläkettä, työttömyysturvaa, asumistukia ja lapsilisää. Ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan...

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri voi jatkaa seuraavassa puheenvuorossa, että saamme debatin käyntiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

Kyllä voin, arvoisa puhemies, jatkaa. Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on mahdollisuus pyytää V-painikkeella puheenvuoroja. Meillä on aikaa käydä tätä keskustelua nyt puoli kahteen, ja sen jälkeen sitten suuren valiokunnan kokouksen jälkeen jatkamme kello 15.

13.08 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me olemme täällä eduskunnassa keskustelleet vakavasta asiasta, eriarvoistumisen kasvusta ja lisääntymisestä yhteiskunnassamme. Pääministeriltä emme saaneet vielä vastausta siihen, millä tavalla hallitus aikoo nyt tarttua tähän todella polttavaan yhteiskunnalliseen kysymykseen. Toivon, että nyt uusi sosiaali- ja terveysministeri Mattila antaisi meille vastauksen ja valoa siihen, että tätä eriarvoistumisen kehitystä voitaisiin taittaa ja katkaista. Nimittäin nyt tässä käsillä olevassa budjetissa, arvoisa ministeri, leikataan kaikkein heikoimmassa asemassa olevilta ihmisiltä — paljon sairastavilta, eläkeläisiltä, opiskelijoilta ja työttömiltä — ja samaan aikaan annetaan verohelpotuksia suurituloisille. Voitteko tämän hyväksyä? Arvoisa ministeri, pyydän teiltä vastausta: miten tämä kehitys teidän mielestänne tulisi katkaista, ja miten voisimme todellisuudessa auttaa niitä ihmisiä, (Puhemies koputtaa) jotka sitä apua tarvitsevat?

13.09 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Menestystä ministeri Mattilalle vaativaan tehtävään: Teidän salkussanne ensi vuoden budjetissakin tapahtuu paljon mielenkiintoisia asioita, eikä vähimmässä määrin merkityksetön ole tuo perustulokeleilu, jota voidaan pitää historiallisena ja myös kansainvälisesti hyvin kiinnostavana. Olen ilahtunut siitä, että se on saatu ripeällä aikataululla toteutettua. Toivottavasti jonnain päivänä se laajenee laajemmaksi kokeiluksi, ja jos tulokset osoittautuvat hyviksi, niin voimme käydä vielä perusteellisen keskustelun koko suomalaisen sosiaaliturvajärjestelmän pohjasta. Niin ikään tuo kertakorvausasia on myös hyvä asia tasaamaan naisten asemaa työelämässä.

Mutta, ministeri, siitä haluan kantaa huolta, että te kävitte läpi, että kansaneläkeindekseihin kohdistuu nyt säästöjä. Se käy hankaloittamaan niiden ihmisten elämää, jotka elävät perusturvalla, tavalla tai toisella. Sitten on tulossa 30 miljoonan kompensatio, joka kohdistuu heille, joiden tulot ovat pieniä, ikään kuin (Puhemies koputtaa) tämän veronalennuksen tueksi. Mutta entäpä nämä ihmiset, jotka elävät nyt pelkästään sosiaaliturvan varassa, miten heitä tuetaan?

13.10 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunnassa on kuultu jo laajasti asiantuntijoita liittyen valtion talousarvioesitykseen myös STM:n osalta. Ehkä voisin omia tuntojani kuvata tässä salissa sanalla "ahdistus", kun kuuntelen näitä asiantuntijoita valiokunnassa.

Arvoisa ministeri, ehkä kaikkein epäoikeudenmukaisimmalta leikkauskohteelta tuntuu lääkekorvauksiin kohdistuvat leikkaukset. Nämä leikkaukset ovat myös ristiriidassa terveyserojen kaventamiseen tähtäävien tavoitteiden kanssa. Tässä yhteydessä te siirrätte osan diabeteslääkkeistä 100 prosentin korvausluokasta 65 prosentin korvausluokkaan. Arvoisa ministeri, hoitavatko diabeetikot itseään jatkossa niillä lääkkeillä, jotka ovat heille parhaiten sopivia, vai niillä lääkkeillä, joihin heillä on varaa?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

13.11 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen työllin- ja, se, että teemme kaikkemme, että Suomeen tulee lisää työtä, (Eero Heinäluoma: Halpa-työtä!) on kaikkein köyhimmänkin, vaikeimmassa asemassa olevan etu. On todella valitettavaa, että joudumme myöskin tekemään säästöjä, ja nuo säästöt osuvat kyllä kipeästi, se on ihan selvä. Hallituksen on tehtävä kaikkensa, että ne tehdään oikeudenmukaisesti, ja toivonkin, että uusi ministeri nyt vastaisi, millä tavalla vastaatte siihen eduskunnan toiveeseen, että kun valtion talousarvio tulee eduskuntaan, niin me saisimme sitten täydennyksenä vaikutusarvioinnin tiettyihin tärkeisiin ihmisryhmiin — puhun vammaisista, eläkeläisistä ja lapsiperheistä. Tästä sosiaali- ja terveysvaliokunta on juuri tänään puhunut. Mutta kiitokset siitä, että tämä hallitus on ottanut tämän aktiivisesti nappeihinsa ja valtiovarainministeri sanoi, että hän tätä myöskin työstää.

Mutta kysyn vielä: Mitä yrittäjän sosiaaliturvalle tehdään? Moni yrittäjä tekee paljon työtä, pärjää pienellä. Meillä on edelleen epäoikeudenmukaisuuksia sosiaaliturvassa, muun muassa perheenjäsenten tilanne (Puhemies koputtaa) on kohtuuton. He jäävät ilman työttömyysturvaa. Voisitteko te tämän epäkohdan ripeästi korjata työttömyysturvassa yrittäjien osalta?

13.12 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tahdon kiittää hallitusta ja myös ministeriä siitä, että perustulokokeilu etenee, mutta tämä noin 20 miljoonan euron summa riittää noin 2 000 työttömän perustuloon. Tästä arvioinnista jäävät nyt verotulomuutokset tietämättä, eikä tiedetä, miten se vaikuttaa erilaisiin ihmisiin eri puolilla Suomea. Ministeri Vehviläinen väläytti jo perustulokokeilua numero kaksi 2018 ja siitä eteenpäin. Minkä verran tähän nyt on varattu kenties lisää rahaa, ja onko hallitus kulkemassa kohti aitoa perustuloa, jotta voidaan saada riittävästi tutkittua tietoa siitä, mitä tämä perustulo kaikille ihmisille kaikissa eri tuloluokissa tarkoittaisi Suomessa?

13.13 **Kaj Turunen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Iso kysymys on siitä, kuka kuuntelee köyhää. (Eero Heinäluoma: Kyllä! — Välihuutoja vasemmalta) Olen oikein iloinen siitä, että vastauksena on perussuomalaiset ministerit. Meillä on Lex Lindström, joka on hyvä asia, ja toivoisin, että me saisimme myöskin Lex Mattilan.

Kuka kuuntelee köyhää? -järjestö on jo pitkään esittänyt muutamaa vaatimusta (Eero Heinäluoma: 1 000 euroa verovapaaksi!) nimenomaan yksinelävien aseman selvittämiseksi. Toimeentulotuen kaikista hakijoista näitä yksineläjiä on 70 prosenttia. Kysynkin, ministeri Mattila, nyt Kuka kuuntelee köyhää? -järjestön vaatimuksista. Vastaus on myöntävästi näihin: Että yksinelävien köyhyyttä itse asiassa aletaan tutkia. Että yksinelävien tukeminen on nostettava painopisteeksi työvoima-, päihde- ja mielenterveyspalveluissa sekä kuntien sosiaalityössä. Että sosiaalityöntekijöiden koulutuksessa yksinelävät tulee sisällyttää (Puhemies koputtaa) erityishuomiota vaativiksi. Vastaus on yes?

13.15 **Maria Tolppanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin uudelle ministerille onnea tehtävään. Täytyy olla varsin rankkaa hoitaa tehtävää, jossa joutuu eriarvoistamaan näin paljon, jossa joutuu köyhiltä leikkaamaan, joutuu lapsiperheiltä leikkaamaan, joutuu eläkeläisiltä leikkaamaan. Toivon, että teillä on voimavaroja panna vastaan tässä tilanteessa näitä asioita kohtaan.

Haluaisin myös erityisesti nostaa esille tämän diabeteksen kukkarolle käymisen ja muistuttaa ministeriä siitä, että diabetes on tänä päivänä Suomen eniten ja nopeimmin kasvava

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

kansantauti. Diabeteksestä sanotaan, että se on pahempi kuin syöpä: syöpä voidaan aika monessa kohdassa jopa parantaa, mutta diabetes on elinikäinen kumppani. On erittäin harrmittavaa, että tältä ryhmältä leikataan, ja jos se sattuu vielä samoille ihmisille, joille tulee työttömyysturvan leikkauksia, tulee lapsilisäleikkauksia, tulee asumistukileikkauksia, (Puhemies koputtaa) niin millä nämä ihmiset elävät?

13.16 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on paljon erilaisia tukimuotoja. Osa niistä on hyvin tarpeellisia, kun taas osa johtaa myös kannustinloukkuihin.

Asumisen valikoiva tuki on välttämätöntä, jotta myös pienituloiset saisivat katon pänsä päälle. Yleisen asumistuen kustannusten nousu on jatkunut tasaisena vuodesta 2008. Kasvua on ollut 56 prosenttia viidessä vuodessa, ja viime vuonna maksettiin lähes 670 miljoonaa. Kun työttömyys kasvaa ja vuokrat nousevat muita hintoja enemmän, monien ihmisten tulot pienenevät ja heille syntyy tarve ja oikeus asumistukeen. Hallituksen esitys kiinteistöveron alarajan korotuksesta iskee loven monen pienituloisen arkeen. Asuntomarkkinoilla on puolustettava heikompia. Kysymys: ovatko hallituksen toimet linjassa edustaja Turusen iskulauseen "kuka kuuntelee köyhää" kanssa? (Eero Heinäluoma: Eivät ole! — Pia Viitanen: Eivät todellakaan!)

13.17 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri täällä jo esittelikin hyvin kilpailukyky sopimuksen vaikutuksia. Muistutan vain siitä, että se on todella historiallinen sopimus, joka on kyetty Suomen olosuhteissa sopimaan sillä tavalla, että myöskin palkansaajat tulevat turvaamaan oman työnantajansa kilpailukykyä ja sitä kautta omaa työpaikkaansa.

Täällä on todettu myöskin se, että nyt on käynnissä kokeiluja, perustulokokeilu ja sitten on tämä työttömyysturvan aktivoimiskokeilu. On erittäin hyvä, että kokeilun kautta haetaan sitä mallia, joka käytännössä voisi toimia. Muuten emme tiedä, miten se toimii. Että on hyvä testata sitä etukäteen.

Mutta totta on se, että me olemme joutuneet tällä vaalikaudella tekemään ikäviä päätöksiä, ja silloin on turha tässä salissa hakea syyllisiä, koska kaikki ovat vuorollaan olleet vastuussa eivätkä ole onnistuneet. Nyt onneksi elinkeinoelämältä on tulossa vihreätä valoa, talous on kasvussa, ja se antaa mahdollisuuden, että näitä asioita voitaisiin vielä loppuvaalikaudesta hoitaa parempaan suuntaan. Kysynkin ministeriltä: aiotaanko teettää selvityksiä näistä vaikutuksista, (Puhemies koputtaa) kun samaan ihmiseen kohdistuu monia leikkauksia?

13.18 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin ministeriltä kysyä: oliko hallitus tietoinen siitä, miten ostovoimaan vaikuttavat nämä etuuksiin kohdennetut merkittävät päätökset? Te vasta ministerinä aloititte, mutta kyllä tämä tieto piti varmasti hallituksen käytössä olla, ja siltä osin kyllä on sääli, jos tietoisesti halutaan, että 5 000 ihmistä lisää putoaa täysin köyhyysrajan ulkopuolelle. Se on aika kylmää politiikkaa ja kertoo siitä, että jos tämä oli todella poliittinen tavoite, niin silloin eivät toteudu ne Sipilän puheet kansalle, joissa hän vetosi tv-puheessaan ihmisiin ja siihen, että me joudumme tekemään sarjan kivuliaita päätöksiä, joiden avulla yhteiskuntamme rahoitus saatetaan kestävälle pohjalle. Hän toivoi siis, että kaikki vastuulliset suomalaiset haluavat lopettaa velaksi elämisen. Nyt on selvinnyt jo, että tämän hallituskauden aikana useilta ihmisiltä os-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

tovoima putoaa jopa 6 prosenttia. (Puhemies koputtaa) Onko tämä, ministeri, teidän mielestänne oikein? Onko tämä oikein?

13.19 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On myönnettävä, että sotaveteraanit saavat lisää kuntoutusrahaa ja pystymme pitämään heistä entistä parempaa huolta. Suomalainen rauhanturvaaminen täyttää tänä vuonna 60 vuotta. Ensimmäiset miehet lähetettiin Suezille 1956, ja sen jälkeen 45 000 naista ja miestä on palvellut yli 40:ssä rauhanturvaamis- ja kriisinhallintaoperaatioissa.

Te olette STM:stä toimittamassa kriisinhallintaveteraaneille veteraanikortit tänä vuonna, mutta budjettikirjasta puuttuu pieni summa, jolla saisimme myös näiden naisten ja miesten kuntoutuksen sen ansaitsemalle tasolle. Siellä on naisia ja miehiä, jotka kärsivät fyysisistä loukkaantumisista mutta myös psyykkisistä, ja toivoisin, että täydentävässä budjetissa tämä raha valtiovarainministeriöltä teille löytyisi. Tiedän, että te ministerinä olette ollut tässä myös aktiivinen.

13.20 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kysyisin ensi- ja turvakotien rahoituksesta, joka on puhututtanut paljon. Sosiaali- ja terveysministeriö on aikaisemmin esittänyt noin 5 miljoonan lisärahoitusta ensi- ja turvakotitoiminnan välittömän toiminnan turvaamiseksi Suomessa, ja kuitenkin nyt sitten hallituksen budjettiesityksessä puhutaan pienemmästä lisärahoituksesta. Kokonaisuudessa budjetin näkökulmasta kyseessä olevat summat ovat äärimmäisen pieniä, mutta ne ihmiset, jotka ovat akuutin väkivallan kohteena tai väkivallan uhan kohteena, tarvitsevat yhteiskunnalta välitöntä apua.

Suomi on myös allekirjoittanut kansainvälisen Istanbulin sopimuksen lähisuhdeväkivallan ehkäisemisestä, ja kysyisinkin ministeri Mattilalta: voitteko vielä jatkaa hallituksessa niitä keskusteluja, jotta löytäisitte jollakin tavalla ratkaisun saada ensi- ja turvakotien rahoitus edes jotenkuten säädyllykselle tasolle?

13.21 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Ihan näin budjetin kokonaisuutta ajatellen kun katsoo, niin itse asiassa tämä STM:n pääluokka on lähestulkoon ainoita LVM:n pääluokan kanssa, jossa suhteessa edelliseen budjettiin tulee huomattavia lisäyksiä. Kuitenkin tähän pääluokkaan lisätään 1 465 miljoonaa. Nostaisin oikeastaan kaksi tekijää, mitkä kasvattavat pääluokan kokoa: tämä asumistukikysymys, jonka edustaja Östman hienosti nosti esille, ja tähän pääluokkaan lisätään siihen todellakin 226 miljoonaa, ja sitten myöskin toimeentulotukeen lisätään 500 miljoonaa.

Mutta haluaisin kysyä: kun lähestulkoon kaikissa muissa pääluokissa on pystytty hallinnon kuluja vähentämään, mutta täällä on pieni lisäys, 2,3 miljoonan lisäys, niin miten tämä sote-uudistus, heijastuuko se tähän hallinnon kulujen kasvamiseen?

13.22 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri Mattila, oletteko te aidosti sitä mieltä, että te toteutatte oikeudenmukaista politiikkaa ja teette oikeudenmukaisia päätöksiä Suomen kansalaisille? Viime vuonna te teitte päätöksen siitä, että te heikennätte kaikkein pienituloisimpien ihmisten sosiaaliturvaa, heidän palveluitaan, leikkasitte lääkkeitä, asumiskustannuksia lisättiin. Tämä sama eriarvoisuuden linja jatkuu teillä tälle vuodelle. Nyt eri arviot ovat osoittaneet sen, että kun te leikkaatte kaikkein pienituloisimmilta ihmisiltä, niin heidän ostovoimansa heikentyy teidän hallitus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

kautenne aikana 6 prosenttia. Millä te perustelette, että te leikkaatte kaikkein pienituloisimmilta ihmisiltä ja kohdistatte verohelpotuksia hyvätuloisille ihmisille? Onko tämä teidän mielestänne (Puhemies koputtaa) oikeudenmukaista politiikkaa?

13.23 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Eilen illalla televisiouutisia katsoessani tai odottaessani huomasin mainoksen, jossa kansalaisia kehoitetaan tutustumaan budjettiin tutkibudjettia.fi-sivuilta, ja sehän on hieno asia, että kansalaisille annetaan ikään kuin tällainen väylä tutustua näihin budjetin perusteisiin. Mutta itse kyllä ajattelen, että tämä budjetti saisi olla myös meille kansanedustajille hiukan informatiivisempi nimenomaan näiden vaikutusarviointien suhteen, ja olisi kyllä erittäin tärkeää, niin kuin täällä on eri puheenvuoroissa nostettu niin hallituspuolueiden edustajien kuin opposition taholta se toive, että hallitus tekisi perusteelliset vaikutusarvioinnit, esimerkiksi lapsivaikutusten arvioinnin, mitä tämä budjetti vaikuttaa lasten kannalta. (Puhemies koputtaa) Tässä on hyvin monia muutoksia, jotka vaikuttavat lapsiperheisiin.

13.25 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että erilaisia kokeiluita viedään läpi ja saadaan niistä kokemusta, miten esimerkiksi sosiaaliturvan puolella voidaan tehdä parannuksia. Perustulokokeilu kuuluu juuri tällaisiin kokeiluihin. Paljon puhuttu asia on nyt sitten vihdoin edennyt kokeiluvaiheeseen. Ajattelin kysyä ministeriltä sitä, kun kuitenkin näille perustulolle mahdollisesti jääville ihmisillehän pyritään tällä perustulolla yhdistämään erilaisia tukia, jotta se olisi johdonmukainen ja selkeä, miten sitten tässä tilanteessa toimitaan, kun nythän on aika useassa tapauksessa kysymys työttömistä ihmisistä, joilla työtulo on jäänyt kokonaan pois. Kunnillahan on yhä enemmän vastuuta työttömien asioiden hoidosta ja heidän elämänsä kustannusten maksamisesta, maksetaan työmarkkinatukea ja sen kuntaosuutta siitä. Onko näiden monien tämänkaltaisten tukien yhteydessä käyty keskustelua, voitaisiinko tehdä sellainen paketti — nythän palkkatukikin on tulossa — jolla voitaisiin ihmisiä työllistää? (Puhemies koputtaa) Onko tässä tehty koordinaatiota?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä edustaja Lindtman ja sen jälkeen ministerin vastauspuheenvuoro.

13.26 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Mattila, kun te tulitte ministeriksi, niin sanoitte, että te edustatte sitä, mitä pohjoismainen hyvinvointimalli parhaimmillaan tuottaa, ja että se näkyy myös siinä, mitä kannattaa puolustaa: tasa-arvoa, koulutusta, lapsilisä ja muita. Minusta se oli hienosti sanottu. Mutta kun pääministeri ei suostunut meille arvioimaan tämän budjetin vaikutuksia ihmisten väliseen eriarvoisuuteen vaan oppositio on joutunut tilaamaan näitä laskelmia ja käymään läpi sen, että tämä budjetti paitsi veropuolella lisää eriarvoisuutta nyt myös tällä teidän sektorillanne lisää köyhyysastetta, lapsiköyhyysastetta, vanhusten köyhyyttä ja eriarvoisuutta, eli itse asiassa tapahtuu juuri päinvastoin kuin on tämä pohjoismaisen hyvinvointivaltion idea. Arvoisa ministeri, kun pääministeri ei suostu, (Puhemies koputtaa) voisitteko te arvioida tämän budjetin isoa kuvaa ihmisten välisen eriarvoisuuden näkökulmasta?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Mattila, 5 minuuttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

13.27 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila: Arvoisa herra puhemies! Täällä tuli monta kysymystä koskien eriarvoisuutta. Valiokunnan puheenjohtaja Haatainen aloitti tämän keskustelun, siihen liittyivät ainakin edustajat Anttila, Kiuru, Kiljunen, Räsänen, myös edustaja Lindtman, ja, edustaja Lindtman, kyllä juuri näin on. Te ja minä, varmasti me molemmat, edustamme sitä, mitä pohjoismainen hyvinvointimalli on tuottanut. Peruskoulu, terveyskeskus aikanaan ovat luoneet yhteiskunnallista tasa-arvoa ja alueellista tasa-arvoa, ihmisten välistä tasa-arvoa. Huolimatta siitä, että tässä budjetissa joudun tuomaan näitä sopeuttamistoimenpiteitä esiin, minä olen myös sitä mieltä, että meille jää myös hyvin paljon niitä elementtejä vielä elämään, olemaan vahvasti, mitkä edustavat pohjoismaista hyvinvointimallia. Peruskoulu, terveyskeskus jäävät ja myöskin niitä yhteiskunnan turvaverkkoja.

Mutta tähän keskusteluun haluan vakuuttaa myös sen, että täytyy arvioida sitä, mitä vaikutuksia laeilla on. Minusta jokaiseen lainvalmisteluun, jokaisen lain säätämiseen sisältyy vaikutusarviointi.

Pienituloisimmilta leikataan — niin, se on totta, että nyt on tehty indeksitarkistuksia. Mutta katsotaan myös sitä, mitä jää. Toimeentulotuen indeksitarkistukset säilytetään ennallaan, ja sitten jos nyt näillä tunnusluvuilla ollaan menossa eteenpäin, esimerkiksi indeksitarkistus vaikuttaa lääkekattoon niin, että se laskee.

Mutta, edustaja Aalto, perustulokokeilu: Me emme siitä varmasti riitaa saa aikaiseksi. Se on ihan hyvä asia. Tietysti mallista voidaan käydä nyt ja onkin käyty keskustelua. Mutta minä toivoisin kyllä niin, että se panos, mikä nyt laitetaan... Tämä on kokeilu. Meille on siihen varattuna lisäresursseja, ja toivoisin, että tämä ei ole kokeilun kokeilu vaan johtaa lopulta siihen aitoon perustulomalliin, josta ollaan myöskin oltu kiinnostuneita hyvin laajalti ulkomaita myöten. Ja edustaja Hoskonen, kun nostitte sen, että miten tämä vaikuttaa — siis arvioidaan tätä työllistymistä, toimeentulotukea, yhteiskunnallisia verkkoja — toivon, että myös perustulokokeilun kautta saamme vastauksia sitten siihen.

Edustaja Parviainen, nostitte esille tämän Ensi- ja turvakotien liiton asian. Kyllä, siihen meitä sitoo Istanbulin sopimus. Se on ihan totta. Mutta nämä ovat sitten siellä ministeri Rehulan tontilla.

Kannatan kilpailukyky sopimusta ja siihen liittyviä toimenpiteitä, mitä on tehty. Haluan, että tämä hallitus saa työllisyyttä edistäviä kokeiluja aikaiseksi. Ja sitten kun pääministeriltä olette kysyneet tiettyjä asioita, niin minun on hirvittävän vaikeata ihan täysin olla siinä keskustelussa mukana, kun pääministeri ei ole paikalla. Mutta olisi todella hyvä nähdä se kokonaiskeskustelu.

Edustaja Sarkomaa, toivoitte ripeää korjausta yrittäjien sosiaaliturvaan. On aivan varmaa, että olipa sosiaaliturvan puutteita missä ryhmässä tahansa, niin totta kai niihin toivotaan parannusta, mutta en uskalla sanoa, että mikä on sitten se ripeä, mihin pystytään, ja millä askeleilla tässä liikutaan.

Sitten, edustaja Turunen: Kuka kuuntelee köyhää? Kyllä hyvä oppositio kirittää hyvää hallitusta, näinhän se on juuri nyt, jos nostetaan se huoli tähän esille keskusteluun. Ja vielä enemmän: eduskunnassa on Köyhyysryhmä. Me tarvitsemme sen poliittisen keskustelun. Uskoakseni esimerkiksi Lex Lindström on noussut juuri sellaisista asioista, mitkä ovat olleet valmistelussa mutta mitä ei ole vain saatu tänne hallituksen pöydälle, ja jos jotakin tämmöistä köyhyystyöryhmää, köyhyysasiaa, köyhyyskeskustelua saadaan eteenpäin, niin oikein hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

No, sitten veteraanikuntoutukseen — jos, arvoisa puhemies, tästä pikkusen jatkan tätä puhetta, mikä jäi kesken: Veteraanikuntoutukseen ehdotetaan runsasta 200:aa miljoonaa euroa ja näistä osa siis sotilasvammakorvauksiin, sotainvalidien laitosten käyttökustannuksiin, rintamalisiin, rintamaveteraanien kuntoutukseen. Tämä on erittäin hieno asia, että nyt, kun itsenäinen Suomi täyttää 100 vuotta, tällainen määräraha on laitettu. Toivon, että tässä sitten myöskin veteraanijärjestöjen kanssa pystytään oikein rakentamaan keskusteluun, että heidän tarpeensa sitten tulevat mahdollisimman hyvin kuulluksi ja kuntoutus on sitten kokonaisvaltaista kaikin puolin. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tämän asian käsittely keskeytetään suuren valiokunnan kokouksen vuoksi. Täysistuntoa jatketaan kello 15.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Keskustelu sosiaali- ja terveysministeriön pääluokasta jatkuu. Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat osallistua jo aiemmin käynnistettyyn debattiin, nousemaan vielä ylös ja painamaan V-painiketta.

15.02 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puhuimme tuossa keskeytyneessä istunnossa lääkekorvauksiin kohdistuneista säästöistä, ja on todella tärkeää, että tuo kokonaisuus eduskunnassa tarkkaan katsotaan, mutta toivon myöskin, että hallituksen piirissä katsottaisiin, miten erilaisin uudistuksin saataisiin säästöjä niin, etteivät ne osu potilaisiin. Yksi on tarkoituksenmukainen lääkehoito. En tiedä, onko ministeri tutustunut siihen Oikea lääkehoito kokonaisarvioinnin avulla -kokeiluun, jossa todellakin katsottiin kolmen kuukauden aikana kotihoidossa tarkkaan vanhusten lääkehoitoa ja kolmessa kuukaudessa säästettiin per ihminen Kelalle 51 euroa ja asiakkaalle 76 euroa, kun havaittiin, että ikäihmisillä oli liikaa lääkkeitä. Samaan aikaan vielä ikäihmisten hoito parani, terveydenhuollon käyttö väheni. Tämä kokonaisuus on todella sellainen, joka pitäisi katsoa. Kuopio on ottanut palvelusetelin käyttöön, niin että rahapussin paksuudesta riippumatta ikäihmiset saavat tämän lääkehoidon kokonaisarvion. Voisiko tämä olla yksi keino, millä me saisimme kustannuksia säästettyä ja jokainen ikäihminen ja ihminen saisi silti lääkkeensä tasavertaisesti?

15.04 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä tähän eriarvoisuusteemaan ja niihin syihin siellä taustalla, mitkä tätä kuilua kasvattavat eriarvoisuuden suhteen. Jo edellisessä budjetissa indeksejä jäädytettiin, ja nyt nämä kansaneläkeindeksisidonnaiset etuisuudet pienenevät, kun tätä indeksia leikataan tällä 0,85:llä. Käytännössä siis tämä ensisijainen sosiaaliturva heikkenee, ja tämän seurauksena on nyt sitten lukuisa joukko ihmisiä tippumassa toimeentulotuen tasolle.

Kysyisin nyt ministeriltä: oletteko te nyt näitä asioita käynyt läpi esimerkiksi työministeriön kanssa ja työministerin kanssa? Hallituksen ihan oikea tavoite on kannustaa työhön, löytää työpaikkoja, mutta toisaalta nyt tällä sosiaaliturvan muutoksella ja leikkauksella luodaan uusia kannustinloukkuja, koska toimeentulotuelle tippuessa ihmisten työllistyminen on entistäkin vaikeampaa. Tiedämme sen, että (Puhemies koputtaa) toimeentulotuki syö euro euroilta sitä tulevaa palkkaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

15.05 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyviä asioita on taakuueläkkeen nouseminen ja Lex Lindström, joka auttaa eläkkeelle pääsyä niillä ihmisillä, jotka ovat siihen jo oikeutettuja. Pidän erittäin hyvänä syöpäkeskuksen käynnistämistä ja pystyyn laittamista. Se on äärettömän tärkeä asia, että tietoa jaamme, ja Suomi jos joku on tutkimustyössä äärettömän edistysellinen.

Kysyisin kahdesta ihmistä koskettavasta asiasta. Toinen on potilasturvallisuusteema ja toinen on saattohoito.

Potilasvahinkoja tapahtuu paljon, ja tiedän, että ministeriössä on päivitystyön alla potilasturvallisuusstrategia, mikä ikävä kyllä viime kaudella jäi tekemättä, koska sote viivästyi.

Entäpä saattohoito? On ilo huomata, että hallitusohjelmassa on kirjaus, että saattohoitoa kehitetään. Hyvä ministeri, mitä sille osa-alueelle kuuluu?

15.06 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on julkisuudessa ja muutenkin tullut hyvää palautetta siitä, että opiskelijoitten asumislisä siirtyy yleisen asumistuen piiriin. Se sinällään on varmaan ihan myönteinen asia, mutta nyt on tullut esille se, että tämä kokonaisuus, joka tähän liittyy, pitäisi suorittaa kustannusneutraalisti. Käytännössä se tulee tarkoittamaan sitä, että osalla meidän nykyisen asumistukemme piirissä olevista ihmisistä ja perheistä asumistuki tulee ilmeisesti heikkenemään. Haluaisin nyt tässä yhteydessä, että ministeri kertoisi oikeasti: mitä tässä on tapahtumassa, miten tämä siirto tänne yleiseen asumistukeen tapahtuu, keihin ne leikkaukset kohdistuvat, ja mikä on se rahamäärä, paljonko loppujen lopuksi on tämän siirron yhteydessä toteutettava miljoonamäärä? Mikä on se leikkaus sieltä (Puhemies koputtaa) yleisestä asumistuesta, joka leikataan tämän takia?

15.07 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen hyvin huolestunut siitä, että perusturvaa tällä kaudella leikataan ja näitä indeksejä jädtytetään. Tilanne on siis se, ihan suomeksi sanottuna, että niiden ihmisten, jotka ovat perusturvan varassa, tulotaso ei enää riitä tämmöiseen minimitoimeentuloon. Ihmiset joutuvat leipäjonoon, ja itsekin olen saanut semmoisia viestejä, että leipäjonoissa ruoka loppuu kesken ja ihmiset ihan näkevät joillain paikkakunnilla nälkää. Tilanne alkaa olla Suomessa todella vakava kaikkein köyhimpien ihmisten kohdalla.

Olisin kysynyt ministeriltä: kun näitä päätöksiä siellä ministeriössä tehdään, niin voisitko edistää sitä, että päätösten vaikutuksia arvioitaisiin ennen kuin näitä päätöksiä annetaan eduskunnalle, koskien sitten lakeja tai sitten budjettia? Pidän hyvin huolestuttavana tätä tilannetta, jossa me joudumme oppositiosta (Puhemies koputtaa) käsin pyytämään eduskunnan tietopalvelulta laskelmat (Puhemies koputtaa) vasta sen jälkeen kun te olette tuoneet nämä esitykset jo eduskunnalle. Tämä on kestävätilanne.

15.08 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pienituloiset joutuvat usein tinkimään lääkkeistä ja hoidoista. Monet, varsinkin ikäihmiset, joutuvat jopa pohtimaan, ostaako lääkkeitä vai ruokaa. Näitä kertomuksia tosielämästä ovat monet meistä joutuneet kuulemaan. Sosioekonomiset erot ovat jo nyt suuret, mutta ovat nyt hallituksen päätöksillä vaarassa vielä kasvaa.

Yksi eriarvoisuutta aiheuttava asia on talousarvioehdotukseen sisältyvä yli 130 miljoonan euron säästötavoite lääkekorvauksista. Säästö on jatkoa tämän vuoden alussa tehdyille

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

lääkekorvaussäästölle, jossa otettiin käyttöön muun muassa tuo pienituloisille kipeä 50 euron alkuomavastuu. Rankimmin maksujen korotukset ovat iskeneet ja tulevat iskemään niihin, joilla on pienet tulot ja paljon terveysongelmia. Ensi vuoden leikkaus on koitumassa erityisesti diabeetikkojen maksettavaksi. Nämä leikkaukset vaarantavat tarkoituksenmukaisen hoidon saannin ja kansanterveyden kehityksen. OECD:n mukaan vain muutamissa maissa terveydenhuoltomenojen osuus kotitalousmenoista on suurempi kuin Suomessa. Miksi kasvatatte niitä edelleen ja lisäätte eriarvoisuutta?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustaja Sarkomaa, ja sen jälkeen ministerillä puheenvuoro.

15.09 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikutusten arvioinneista on puhuttu paljon, mutta haluan tässä sanoa, että tämän hallituksen aikana ei vaikutusten arviointia olla heikennetty, vaan päinvastoin tämä hallitus on nostanut tämän aktiivisesti agendalle. Juuri kyselytunnilla valtiovarainministeri totesi, että hän on tähän tarttunut. Toki aikaisemmillä vaalikausilla on tehty selvitysraportteja mutta mitään konkreettista uutta ei ole tullut. Jokainen hallitus on arvioinut yksittäisen lakiesityksen vaikutukset, kuten täällä ministerikin totesi.

Mutta nyt se, mitä ministerille sanon: Me peräänkuulutamme sitä, että ehkä tulevaisuudessa budjetin täällä yleisperusteluissa olisi tai liitteenä ehkä budjetin saapumisen jälkeen tulisi arvio, jossa katsottaisiin keskeiset veronmuutokset, asiakasmaksut ja etuuksien leikkaukset ja näiden vaikutus tiettyihin ryhmiin. Tätähän aikaisemmin ei ole ollut. Minä sanon, että tässä tämä hallitus ottaa myöskin askelia eteenpäin, ja toivon, että ministeri vielä toteaa, että onhan näin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä edustaja Kiuru, ja sen jälkeen ministeri.

15.10 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tämä on kyllä hiukan kiusallista, minun täytyy sanoa: Siis hienoahan tietenkin on se, että hallitus esittelee budjettia sähköisessä muodossa, se saatiin eilen tietää, ja tänään valtiovaroissa käytiin jo läpi sitä. Mutta se, mitä me kaipaisimme aidosti, olisi se, että me pystyisimme näihin vaikutuksiin paremmin perehtymään, että mikä mihinkin vaikuttaa. Outoahan on myös se, että esimerkiksi Gini-kertoimesta meillä ei ole mitään tietoa — ei verotuksen mutta ei myöskään näiden etuuksien osalta — ja se ei minusta ole kyllä kestävää politiikkaa. Viime kaudella tehtiin hyvin paljon töitä, että pystyttiin aina kertomaan budjetin esittelyn yhteydessä, miten tulo- ja varallisuuserot kehittyvät. Nyt me tiedämme jo sen, että miinuksella ollaan eli tulo- ja varallisuuserot sen kuin vain isontuvat, mutta olisi reilua kuitenkin tunnistaa, että todennäköisesti tällaista arviointia vaikutuksista ei ole tehty juuri ollenkaan. Tai sitten täytyy myöntää, että hallitus tarkoituksellisesti on halunnut ostovoimaa pahentaa 6 prosentilla näiden etuusryhmien ihmisten suhteen tämän hallituskauden aikana. Poliittiseksi päätökseksi (Puhemies koputtaa) se on aika kova, kun samaan aikaan suurituloiset hyötyvät näin paljon.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri, 3 minuuttia, ihan mistä tahansa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

15.11 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila: Arvoisa puhemies! Niin, kyllä Gini-kertoimen lisäksi on tärkeää kuunnella kansalaisia ja se, että edustajat ja ministerit menevät tuonne turuille ja toreille.

Mutta täällä nostettiin esille vaikutusten arviointi, ja siitä, mitä sinne viivan alle jää, me haluamme tietää. Siitähän me varmasti olemme nyt yhtä mieltä. Toimeentulotuen indeksitarkistukset tehdään. Ja jos on nyt niin — vielä kertaan sen — niin kuin näyttää, että indeksitarkistuksen seurauksena myös lääkkeiden vuosiomavastuu laskee, se myöskin sitten kuuluu osaksi tätä lääkehoitopakettia.

Ja sitten, edustaja Sarkomaa, nostitte esille tämän kysymyksen lääkehoidosta. Meillä on hallitusohjelmaan kirjattu rationaalinen lääkehoito ja sen kehittäminen. Tämä on varmasti yksi osa sitä, että käydään läpi. Nehän täytyy käydä juuri siellä asiakkaan luona, potilaan luona, joka niitä lääkkeitä käyttää, ja olen valmis tätä totta kai edistämään ja edistänkin. Se on hallitusohjelmaa. Ei siinä ole kahta puhetta.

Eli kyllä, edustaja Haatainen, indekseihin tulee tarkistuksia. Ja onko hallituksessa tämä käyty läpi eri ministereitten kesken? Kyllä hallitus työskentelee kokonaisuutena, ilman muuta. Budjettiriihi tehdään yhdessä.

Mutta totesin tuossa aiemmassa keskustelussa myös sen, että täytyy olla vaikutusten arviointia. Kyllä sitä tehdään, ja, niin kuin sanoin, sen täytyy kuulua jokaiseen lainsäädäntöprosessiin. Nyt keskustellaan budjettilaeista, mutta myös muut lait täytyy käydä läpi.

Ja edustaja Alanko-Kahiluoto, tätä eriarvoistumisen tematiikkaa käytiin jo tuossa edellisessä keskustelussa läpi. On hyvä, että meillä on eduskunnan tietopalvelu, jota voidaan käyttää. On hyvä, että meillä on nyt avattu kansalaisille tämä tutustu budjettiin -palvelu. Ja edelleen olen valmis jatkamaan sitä keskustelua, mikä liittyy siihen — kun tässä nostettiin esille se, kuka kuuntelee köyhää — mitä on suomalainen köyhyys. Ja edelleen minä olen sitä mieltä myöskin, että täytyy puolustaa niitä olemassa olevia turvaverkkoja, mitä meillä on. Ja minun mielestäni huolimatta siitä, että tuon tähän osana muun muassa julkisen talouden sopeuttamisohjelmaa nämä säästölait ja tuon nämä lait osana kiky-sopimusta — joilla uskon molemmilla olevan aivan hyvä tarkoitus palvella isänmaata — niin tulee jatkaa keskustelua siitä, miten nämä lait vaikuttavat sitten: onko todella niin, että joku jää köyhyysloukkuun, onko niitä kannustinloukkuja?

Ja edustaja Kiljunen, asumistuki ja sen yhtenäistäminen. Opiskelijoilta on tullut kiitosta, niin kuin tässä on käyty keskustelua. Valitettavasti nyt minulla ei niitä summia ole, mutta tätä keskustelua voidaan sitten vaikka kahden kesken jatkaa.

Ja edustaja Juvonen, on hyvä että meillä on kirjattu saattohoito osana hyvää hoitoa hallitusohjelmaan, ja me molemmat tiedämme hoitajataustaisina, mitä elementtejä se tarkoittaa. Tätä työtä täytyy jatkaa. Ja on hyvä, että potilasvahinkoilmoitusjärjestelmä säilyy ennallaan, että me tiedämme potilasvahingoista. Niitä ei ole hallitusohjelmassa tarkoituskaan muuttaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jos vielä jollakulla on jotain lisäsanottavaa, pyydän nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

15.15 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille vastauksista.

Haluan oikeastaan tuoda tähän nyt opiskelijoiden ja vastavalmistuneiden geronomien, lähihoitajien ja sosionomien viestiä. Kiitos hallitukselle siitä, että tällä kaudella toitte esi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

tyksen, jolla saatiin aikaiseksi sosiaalityöntekijöille oma rekisteri Valviraan. Sinne on kovasti nyt rekisteröidyttä, ja itsekin olen nyt virallisesti laillistettu geronomi. Siitä myös ministeri Paula Risikolle tietysti kiitosta, koska hän on ollut kovasti näitä asioita edellisellä kaudella ajamassa.

Mutta nyt olen saanut yhteydenottoja tästä maksusta. Elikkä rekisteröintimaksu on se 100 euroa. Toki jokainen sen 100 euroa maksaa, koska sillä tavalla saadaan myös se laillistaminen. Mutta miten nyt sitten jatkossa? Mitenkä tähän tällaiseen maksuun suhtaudutaan tulevaisuudessa? Onko siinä mahdollisesti tulossa jotain muutosta?

Mutta kiitosta kovasti. Tämä rekisteri on tarpeen ja parantaa juuri sitä teemaa, josta puhuimme, potilasturvallisuutta, kun työnantaja voi tarkastaa työntekijän taustat.

15.16 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, ettei tämä säästöpolitiikka mitään mukavaa ole tehdä, mutta se on vain pakko tehdä, että me saamme Suomen talouden sellaiseen jamaan, että meillä on mahdollisuus tulevaisuudessa pitää parempi huoli heistä, jotka ovat suoraan riippuvaisia valtiontaloudesta.

Nyt tehdään todella muun muassa nämä lääkekorvaussäästöt, ja minun toiveeni on se, että vielä tällä vaalikaudella ehdittäisiin tekemään selvitys siitä, miten nämä eri toimenpiteet perustoimeentuloa ja takuueläkkeitä koskien ovat vaikuttaneet siellä ihmisen tasolla, jotta voitaisiin niitä vielä tällä vaalikaudella korjata, koska jos on tehty sellaisia toimenpiteitä, jotka on syytä korjata, ne on viisasta sitten korjata tämän hallituksen toimesta. Tämä on minun toiveeni, että nyt kun nämä pakko on viedä eteenpäin, niin selvitetään sitten tarkkaan, miten ne eri toimenpiteet siellä ihmisen tasolla vaikuttavat. Tiedän, että esimerkiksi se 50 euron lääkekorvauksen omavastuu, jonka joutuu maksamaan vuoden alusta, on monelle takuueläkeläiselle kova paikka.

15.17 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kysyisin ministeriltä: Oletteko käynyt keskustelua ministeri Lindströmin kanssa niistä päätöksistä, mitä nyt TEMissä tällä hetkellä valmistellaan, muun muassa siitä, että yhdistyksille ja säätiöille on budjetissa varattu palkkatukimäärärahoja puolet nykyisistä? Tämän lisäksi kunnallisten työpajojen tilanne tulee vaikeutumaan TEMin lainsäädännön takia, jonka takia useat kunnalliset työpajat joutuvat irtisanomaan palkkatukityöläiset. Myös palkkatukijaksoa puolitetaan 12 kuukauteen. Näitten kaikkien yhteisvaikutus on se, että nämä ihmiset tulevat siirtymään joko työmarkkinatuella tai toimeentulotuella, asumistuki tulee lisääntymään, ja erilainen sosiaaliturva tulee lisääntymään näitten päätösten seurauksena, ja tietenkin kaikkein epäinhimillisintä on se, että nämä ihmiset ajautuvat ja syrjäytyvät koko yhteiskunnan ulkopuolelle. Oletteko käynyt keskustelua tästä (Puhemies koputtaa) ministeri Lindströmin kanssa?

15.18 Wille Rydman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen sen verran paljon tiukan taloudellisen kurin ystävä, että harvoin keuhon varsinaisista määrärahalisäyksistä, mutta tällä kertaa kyllä hallitus ja ministeri ansaitsevat kiitosta siitä, että kun ensi vuosi on itsenäisyyden satavuotisjuhlavuosi, niin tämä on huomioitu myös sellaisena arvovalintana, että vielä kun siihen mahdollisuuksia on, sotiemme veteraanien palveluihin kohdistetaan määrättyjä lisäyksiä. Sotainvalidien haittaraja-astetta lasketaan 15:stä 10 prosenttiin jo aikaistetusti ensi vuoden alusta. Kaiken kaikkiaan 40 miljoonaa euroa lisätään avopalveluihin siten käytettynä, että 20 miljoonaa ensi vuonna, 15 miljoonaa 2018 ja 5 miljoonaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

naa euroa 2019. Niin kauan kuin meillä vielä mahdollisuuksia on kunniavelkaamme maksaa, näin kuuluu toimia. Kiitokset tästä ministerille ja koko hallitukselle.

15.19 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pidän valitettavana sitä, että ministeri ei vastannut äsken kansanedustaja Haataisen esittämään kysymykseen siitä, mikä järki on siinä, että hallitus leikkaa perusturvaa, jonka pitäisi olla tällainen ensisijainen toimeentulon muoto kaikkein pienituloisimmille, ja aiheuttaa tällä sen, että nämä ihmiset siirtyvät sinne toimeentulotuen puolelle. Sinänsä voi sanoa, että on ihan hienoa, että hallitus ei kohdista indeksileikkausta toimeentulotukeen, mutta ongelmana on se, että ihmisten pitäisi tulla toimeen sillä perusturvalla, eikä niin että heidät työnnetään sinne toimeentulotuen puolelle. Toimeentulotukihan on tarkoitettu lyhytaikaiseksi avuksi kansalaiselle, mutta te teette sen, että kun te heikennätte perusturvaa, niin te työnnette ihmisiä pysyvästi sinne toimeentulotuen puolelle, ja se on ongelma esimerkiksi tämän työllisyystavoitteen kannalta, koska toimeentulotuessa ei ole samanlaisia suojaosuuksia kuin on esimerkiksi työttömyysturvassa tai esimerkiksi asumistuessa. Eli toimeentulotuki on sen vuoksi tällainen hyvin köyhyyttä ja (Puhemies koputtaa) huono-osaisuutta ikään kuin syventävä tuen muoto, niin että ymmärrätekö te mitä te teette?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt, edustaja Alanko-Kahiluoto, olette ylittänyt aika reippaasti ajan. (Outi Alanko-Kahiluoto: Oli pakko!) Toivon, että pysytään tuossa aikaikkunassa.

15.21 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin haluaisin vastausta siihen, onko nyt tehty arviota ja kuinka suureksi menoeräksi on sitten arvioitu budjetissa se lisämäärärahan tarve, joka tarvitaan toimeentulotukeen, kun näitä ensisijaisia etuisuuksia leikataan kansaneläkeindeksin leikkauksen myötä. Eli nyt siis se ensisijainen toimeentuloturva pienenee ja sieltä tippuu ihmisiä toimeentulotuelle. Tämä liittyy muun muassa yleisen asumistuen enimmäisasumismenojen jäädyttämiseen. Siellä tulee näin tapahtumaan. Onko tehty arviota ja mikä on ministerin arvio siitä, kuinka paljon tästä aiheutuu toimeentulotukimenojen puolella lisäkustannuksia?

Sitten vielä kysymys: Miten näette sosiaaliturvan kehityksen tulevaisuudessa? Onko tämä meidän tiemme, että kohta kaikki alkavat olla toimeentulotuen varassa, kun ensisijainen sosiaaliturva on ollut se, (Puhemies koputtaa) mistä on haluttu pitää kiinni?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Sarkomaa vielä, ja sitten ministeri kommentoi.

15.22 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tavoite ole eikä voi olla ja emme näe Suomen tulevaisuutta niin, että kaikki olisivat toimeentulotuen varassa. Me haluamme, että meillä on viimesijainen toimeentuloturva, mutta perustoimeentulon tason, perusturvan tason pitää olla riittävä, ja me näemme tämän haasteen tässä jo tiettyjen lakiesitysten arvioinneissa, että ne lisäävät toimeentulotuen tarvetta. Tämä on tärkeä asia katsoa, kun tätä kokonaisuutta arvioidaan, ja tässä viesti menee varmasti ministerille. Mutta näiden vaikeiden toimien, mitä tehdään esimerkiksi asumistuen osalta, tavoite on varmasti myöskin se, että se vaikuttaa kokonaisuudessaan asuntopolitiikkaan ja että meillä on huokeampaa asumista. Se on pitkä tie.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

Helppoja nämä eivät ole, ja hetkellisesti olemme erittäin kipeässä tilanteessa, mutta teemme sen sen takia, että tulevaisuus olisi parempi ja jotta tulevaisuudessa suomalainen hyvinvointiyhteiskunta kantaisi. Kiitos hallitukselle siitä, että vaikeina aikoina kehitetään terveyden tasa-arvoa. Rokotteisiin tulee rahaa. Vesirokkorokote, se on hienoa. Vanhemmuuden kustannuksia tasataan. Siitä ovat pitkään puhuneet vasemmisto ja vihreät, nyt tämä Sipilän hallitus tekee. Eli kyllä suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa halutaan vahvasti kehittää ja vaikeina aikoinakin sitä tehdään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt vielä ministerin puheenvuoro.

15.23 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila: Arvoisa puhemies! Tietysti kun puhutaan toimeentulosta, toimeentuloturvasta, niin ensisijainen toimeentulon turva on työ — siis että meillä on työtä, siitä kertyy työeläkettä ja kuntiin veropohjaa ja sitä kautta rahoitetaan kuntapalveluja. Uskoakseni meillä on tavoite hallituksella parantaa julkista taloutta, meillä on kiky-sopimuksen kautta tarkoitus etsiä työpaikkoja, työtä suomalaisille. Näin.

Indeksitarkistukset tehdään, se on totta, mitäpä tässä sitä kiertelemään. Näinhän tämä esitys on tähän tuotu. Mutta toimeentulotukea ei leikata, siihen tehdään indeksitarkistukset. Silti haluan uskoa, että tämän hallituksen tavoite ei varmasti ole se, että ihmisiä ollaan puskemassa erityisesti, että meillä on entistä suurempi joukko toimeentulotuella, vaan että meillä on entistä suurempi joukko työssä olevia ihmisiä. Tähän varmasti liittyi edustaja Anttilan puheenvuoro siitä, että kun nyt tehdään indeksitarkistuksia, kun nyt edetään tiukan talouden aikaa, me olemme olleet talouden taantumassa vuodesta 2008. Se ei ole tämän hallituksen syy, se ei ole oikeastaan minkään hallituksen syy erityisesti. Ei tässä syytelemällä päästä eteenpäin vaan työtä tekemällä. Mutta niinä niukkoina aikoina, kun on tehty sopeuttamistoimenpiteitä, niin kyllä kannatan kokonaisarviota, totta kai. Mennään kysymään kansalaisilta, mitä heille kuuluu tänään.

Edustaja Juvonen, juuri Suosikki- ja Terhikki-rekisterit ovat varmaan, mistä me nyt keskustelemme. Tätä keskustelua olen jo käynyt ja siihen perehtynyt, ja sitä täytyy jatkaa. Minäkin olen Terhikki-rekisterissä. Hyvä, että meillä rekisterit on ja sieltä hoitajien täytyy löytyä, ja vanhustyön kehittäminen on tärkeää.

Edustaja Rydman, kiitoksia puheenvuorosta. Ennen kaikkea kuitenkin tästäkin kautta kiitos sotaveteraaneille, kunniakansalaisille, joita keskuudessamme vielä on. He ansaitsevat sen kuntoutuksen ja tuen, mitä nyt pystytään antamaan. Monet ovat antaneet vielä enemmän isänmaan puolesta, ja sitä emme voi enää heille korvata.

Oliko vielä joku kysymys, mihin jäi vastaamatta? Voidaan jatkaa debattia. (Välihuuto vasemmalta) — Anteeksi, mikä oli, Kiljunen? — Ahaa, palkkatukiasia ja se, että sieltä leikataan. Kuitenkin sinne on kohdistettu rahoja, varoja. Ja olenko käynyt keskustelua Lindströmin kanssa? On varmasti paljon asioita, jotka ovat yhteisiä ministeri Lindströmille ja minulle. Mitään tarkkoja summia ei taaskaan ole edustaja Kiljuselle antaa, mutta totta kai käydään poikkisektoraalisesti tällaiset työllistämiseen liittyvät kysymykset, missä voi olla esimerkiksi juuri nuorten kohdalla syrjäytymisriski olemassa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä muutaman vastauspuheenvuoron. Kello 13 alkaneessa istunnossa käytiin vajaa puoli tuntia keskustelua, nyt on kohta käyty niin ikään vajaa puoli tuntia. Jatketaan vielä hetken aikaa. Yleensä pääluokka-kohtainen debatti on kestänyt noin tunnin verran.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

15.26 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Oikeastaan haluaisin tarkentaa sitä, että kun palkkatukea on nyt lisätty esimerkiksi starttirahaan ja se kohdistuu yrityksiin, niin käytännössä tässä on juuri se suuri riski, että nyt ne leikkaukset, jotka palkkatukeen tehdään, tehdään kaikkein heikoimmassa asemassa oleville ihmisille. Se tarkoittaa nimenomaan työpajoissa olevia ihmisiä, meidän järjestöissä olevia ihmisiä, säätiöitä, joissa käytännössä nämä ovat niitä ihmisiä, joita yritykset eivät tällä hetkellä palkkatuella työllistä. Nämä ihmiset ovat niitä, jotka tarvitsevat valmennusta, erilaista tukea, oman elämänsä analysointia, ja käytännössä nyt tämä palkkatukileikkaus kohdistuu tänne. Sen takia näen, että tämä liittyy ministeri Mattilan toimialaan ja ministeriöön, koska nyt jos nämä ihmiset tippuvat sieltä, käytännössä he ovat toimeentulotuella tai työmarkkinatuella, asumistuella, ja riski on, että nämä ihmiset syrjäytyvät, koska ei ole tahojakaan, jotka heistä huolehtivat.

15.27 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan nyt vielä kerran sanoa sen, että ongelmana näissä leikkauksissa, jotka kohdistuvat pienimpiin etuuksiin, on se, että niissä ei saavuteta säästöä koko kansantalouden tasolla siitä syystä, että kun sieltä leikataan, niin työnnetään ihmisiä sinne toimeentulokiriippuvuuteen, ja kun toimeentulotuki on ruokakuntakohtainen, se ei ole henkilökohtainen eikä siinä ole suojaosia, niin se estää näitä ihmisiä auttamasta itse itseään, kiskomasta itseään pois sieltä köyhyyden katiskasta. Tämä on se ongelma tässä. Eli tämän vuoksi hallituksen ei ole mitään järkeä leikata niistä perusetuuksista. Se on mieletöntä politiikkaa niin työllisyyden kuin kansantalouden näkökulmasta. Niin ei pitäisi tehdä. Kysymykseni kuuluu: ettekö te arvioi, kun te teette näitä päätöksiä, kuinka paljon lisääntyy näiden toimeentulokiriippuvaiden määrä? (Puhemies koputtaa) Kuinka paljon lisääntyy niiden määrä, jotka eivät voi ottaa työtä vastaan, kun te teette näitä toimenpiteitä?

15.29 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minuakin hiukan tämä nyt närästää, koska harvasella hallituksella on pikemminkin ollut tavoite köyhyyden vähentäminen ja eriarvoisuuden vähentäminen ja jo itse hallitusohjelmasta nyt sen tyyppisiä kirjauksia köyhyyden vähentämisestä on vaikea löytää. Mutta se, että tietoisesti tehdään politiikkaa, joka johtaa suurempaan köyhyysasteeseen, lapsiköyhyyteen, eläkeläisköyhyyteen, ylipäätään tulo- ja varallisuuserojen merkittävään kasvuun, tuntuu aika oudolta politiikkatavoitteelta. Ja minusta tässä keskustelussa myös se häiritsee, että miksi täällä vielä toistetaan sitä, että "nämä täytyy vain tehdä". Siis kerta kaikkiaan tällä viikolla on selvinyt, että tämä valtion talousarvioesitys sisältää sen, että tosiasiasa kokonaisveroaste ei pysy paikallaan, niin kuin hallitus on tavoitellut, vaan tosiasiasa kokonaisveroaste laskee 1 prosentilla eli 2 miljardilla eurolla. Ja nyt ei ministeri Mattilankaan tarvitsisi (Puhemies koputtaa) olla täällä ollenkaan esittelemässä näitä etuusvähennyksiä, joihin liittyy isoja kannustinloukkuongelmia, jos se olisi käytetty hyödyksi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Vartiolla olisi seuraava puheenvuoro. — Anteeksi, että minä joudun keskeyttämään, mutta on pelisäännöt, että on minuutin mittaiset vastauspuheenvuorot. On kaksi tapaa: joko minä koputtelen, tai sitten, jos ei se tehoa, minun on pakko tulla äänelläni ja keskeyttää se puheenvuoro.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

15.30 **Antero Vartia vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus on vaikean paikan äärellä, kun talous on vaikeassa jamassa ja säästöjä on löydettävä. Yksi iso mahdollisuus on siinä, että apteekkiala avattaisiin kilpailulle. On puhuttu 100 miljoonan säästömahdollisuuksista Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimesta. THL:n tutkijat ovat puhuneet, että säästöjä on saatavissa. Muun muassa Kelan nykyinen pääjohtaja, entinen sosiaali- ja terveysministeri, on sanonut, että apteekkien välinen kilpailu tulee avata ja sieltä olisi saatavissa säästöjä. Nyt kun liikennekaarikin meni läpi, jäljellä on enää yksi ainut toimiala, jolla viranomainen päättää, kuinka monta toimijaa tarvitaan, missä he toimivat ja keitä he ovat, ja se on apteekit. Onko hallitus ajatellut, että tämäkin voitaisiin purkaa? Se ei vaaran millään tapaa lääkitysturvallisuutta, sillä kriteerit apteekin perustamiselle pysyvät aivan samoina kuin mitä ne ovat nykyisinkin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä edustaja Sarkomaa, ja hänen jälkeensä ministeri.

15.31 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä edustaja Kiurulle pitää sanoa, että pitäisi olla täysin selvää, että nykyisen hallituksen tavoite ei ole lisätä köyhyyttä. Puheenvuoronne oli kovin hämmästyttävä. Tämän hallituksen keskeinen tavoite on pelastaa suomalainen hyvinvointiyhteiskunta, ja se pelastuu vain sillä, että Suomessa on enemmän työtä. Valitettavasti työlinjan lisäksi joudutaan tekemään kipeitäkin leikkauksia. Mikään leikkaus ei ole vailla vaikutuksia, ja tavoitteemme on tehdä ne mahdollisimman oikeudenmukaisesti. Se on haastavaa ja vaikeaa, ja siihen varmasti ministerikin omalta osaltaan tähtää.

Apteekkien osalta täytyy sanoa, että hyvä asia on, että tässä lääkesäästöpaketissa lisätään jo kilpailua lääkefirmojen osalta ja lääkkeiden osalta eli sieltä on tulossa jo lisää säästöjä. Apteekkilaitosta on katsottava kokonaisuutena, se on tärkeä osa terveydenhuoltoa, mutta sentyyppiseen kilpailuun me emme varmasti tässä hallituksessa halua lähteä, että apteekit kilpailisivat hinnoilla ja että sairaat laitettaisiin juoksemaan lääkesäästöjen, lääkealennuksien välillä, vaan siitakin järjestelmästä täytyy ottaa (Puhemies koputtaa) sillä tavalla ne säästöt, että potilaat eivät joudu juoksemaan hintojen perässä.

15.32 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos vielä mahdollisuudesta vastata tähän hyökkäykseen. Minun mielestäni se on aika käsittämätöntä, että sama porukka, joka haluaa luoda kilpailukykyä, ei ota huomioon sitten sitä, miten kilpailukykyä luodaan. OECD on tarkkaan arvioinut sen, että tulo- ja varallisuuserojen kasvu ei johda kilpailukyvyyn vahvistumiseen, päinvastoin. Siksi minusta on aika tärkeitä näin keskeisen pääluokan käsittelyssä nostaa esiin se, tehdäänkö tämä kilpailukyvyyn alentaminen eli tulo- ja varallisuuserojen kasvattaminen ja köyhyyden lisääminen tarkoituksella vai tarkoituksetta. Nyt kun näyttää siltä, että on tehty tarkoituksella, niin yritin ehdottaa, että kuitenkin tarkoituksella on tehty myös se, että ei pidetä kiinni siitä, että kokonaisveroaste pysyy paikallaan, vaan on 1 prosenttiyksiköllä tässä esityksessä päätetty kuitenkin laskea kokonaisveroastetta. Kun tämä on ollut poliittinen tavoite, niin kysymys on siitä, olisitteko käyttäneet mielellänne nämä 2 säästyvää miljardia näihin etuuksien korjauksiin, (Puhemies koputtaa) jotka johtavat kannustinloukkuongelmiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä ministerille 2 minuuttia, ja sen jälkeen tämä debattiosa päättyy.

15.33 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kiljuselle kiitos tuosta täsmennyksestä, että puolustatte juuri sitä kolmatta sektoria, minkä tunnette. Tiedän, että tunnette tämän hyvin, ja nämä ajatukset otetaan vastaan, ja aion keskustella ministeri Lindströmin kanssa totta kai. Mutta tietysti on myös todettava se, että kun yrityksiä tuetaan nyt ja kannustetaan palkkaamaan, niin ne myös työllistävät ja sitä kautta, työn lisääntymisen kautta tulee lisääntyvää hyvinvointia.

Mutta sitten, edustaja Alanko-Kahiluoto, kirjoitinko tässä ihan oikein, että koko kansantalouden kannalta näillä leikkauksilla ei saavuteta säästöjä? Ei kai tässä tällä STM:n budjetilla nyt koko kansantaloutta ollakaan vääntämässä jaloilleen. Tämä on osa sitä, eli meillä on siis varmasti muita hallinnonaloja, jotka sitten ovat lisäämässä vaikkapa sen työllisyyden kautta hyvinvointia.

Mutta minusta tuntuu, että tässä salissa tänään on ollut laajaa ymmärrystä, ajatusta siitä opposition ja hallituspuolueitten taholta, että tehdään sitä kokonaisarviointia, ja uskokaa minua, kyllä varmasti hallitus on näitä arvioita tehnyt, ja varmasti niitä laskelmia aikanaan minulle, siis henkilökohtaisesti ministerin pöydälle, tulee, ja niitä täytyy tarkastella. Näin se vain menee.

Sitten, edustaja Vartia, minun mielestäni en voi täysin tällä hetkellä ja tässä ja nyt näillä perusteilla tämän keskustelun perusteella vielä yhtyä siihen ajatukseen siitä säästöstä, mitä mahdollisesti tästä vapauttamisesta saataisiin. Ei lääkkeitä voida käytännössä myydä kuitenkaan mielestäni kovin vapautetusti, koska pitää olla neuvonta, jos on oikeus myydä, ja se täytyy järjestää niin, että se on oikeudenmukaista. (Puhemies koputtaa) Olen tietysti avoin keskustelulle, mutta nyt tiedätte kuitenkin näkökohtani tällä hetkellä näillä tiedoilla tähän asiaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tämä keskustelu sosiaali- ja terveysministeriön päälukasta päättyy. Siirrytään talousarvion yleiskeskusteluun. Sitä jatketaan suosituksenomaisesti 5 minuutin puheenvuoroin.

15.36 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan määrärahat ovat mittavat. Se on kaiken kaikkiaan 26,4 prosenttia koko budjetista, eli isoja asioita, koskettavat pieniä ihmisiä mutta ovat suuria suuria kaaria ja kuvioita, mitä tehdään.

Rationaalinen lääkehoito nousi täällä esille, ja sitähan hoitokentällä tehdään. Sitä tehdään kotihoidossa, sitä tehdään laitoksissa ympärivuorokautisessa hoidossa. Hoitajat ovat niitä ensimmäisiä, jotka näkevät, mitä tabletteja, mitä pillereitä ikääntyneelle ihmiselle menee. He vievät viestiä eteenpäin, lääkäri puuttuu, tarkastaa lääkelistoja ja toteaa, mikä joutaa pois. Eli sitä tarkastamista pitää tehdä, ja ne kemialliset cocktailit ovat vähentyneet Suomessa, ja tämä on erittäin erittäin hyvä asia.

Kyllä juuri näin: apteekkien vapauttamisesta on kannettava huolta, siinä mielessä että Ruotsissahan tehtiin vapautuksia muun muassa oliko se Panadol-lääkkeen kanssa, ja siitähän seurasi paljon myrkytystapauksia. Eli tämä neuvonta ja ohjaus pitää olla siinä rinnalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

Leipäjonoista täällä puhuttiin, ja Espoossa muun muassa Manna-Apu tekee äärettömän tärkeää työtä leipäjonossa. Siellä ei ole ruoka ainakaan silloin loppunut, kun itse olen ollut siellä jonossa auttamassa. Päinvastoin kiitosta on annettava niille kaikille toimijoille, kauppiaille, jotka antavat sitä ruokaa sinne jonoon. Siellä on monipuolista tarjontaa, ja vapaaehtoisilla voimilla ne ihmiset auttavat toinen toisiaan.

Täällä joku mainitsi, että ahdistaa budjetti, ja varsinkin tämä sosiaali- ja terveysministeriön ala. Minä sanon, että tämä on toiveikas. Kukaan ei juurikaan täällä kehu sitä, että takuueläkettä korotetaan, mutta se on äärettömän tärkeä asia. Tämä Lex Lindström on äärettömän tärkeä asia. Ja kun me olemme viime kaudella lukuisia kertoja yt-neuvottelujen aikaan puhuneet, että kuka kuuntelee (Puhemies koputtaa) sitä työtöntä, minkälaisen tuen me hänelle annamme, niin nyt me annamme tuen, työtöntä kuunnellaan, ja hän saa mennä kertomaan asioistaan. Se ei ole mitään pakkopullaa eikä sellaista pakotetta, vaan tarkoitus on hyvä ja tarkoitus on se, että kuunnellaan, mille siellä (Puhemies koputtaa) todellisessa mielessä tuntuu.

15.38 Tuula Haatainen sd: Arvoisa puhemies! Tämä talousarvioesitys todellakin on laadultaan sellainen, että se kasvattaa eriarvoistumiskehitystä. Ne suurimmat ongelmat liittyvät siihen, että vaikka tätä perusturvaa nostettiin 2010-luvulla — asumistuen taso nousi merkittävästi ja perusturvan taso nousi — silti se on alhainen jo nyt lähtökohdiltaan. Kun tässä esityksessä nyt näitä KEL-indeksisidonnaisia etuisuuksia leikataan ja asumistukien vuokratottoja tarkistetaan ja jätetään tekemättä ne tarkistukset eli asumistuki heikkenee, niin me tiedämme samaan aikaan, että vuokrat nousevat noin 2,7 prosenttia, eli käytännössä kansalaisten ostovoima tulee kaiken kaikkiaan heikkenemään merkittävästi niiden osalta, jotka perusturvalla elävät. Se on 2 prosentin luokkaa, mitä ostovoima heikkenee, asian tuntijat sanovat.

Tämä eriarvoistumisen kasvun salliminen on itse asiassa, arvoisa ministeri, teidän hallitusohjelmanne kirjausten vastaista, ja haluaisin kuulla: millä tavalla hallitusohjelmaa siten noudatetaan? Jos sinne kirjoitetaan kauniita sanoja siitä, että eriarvoistumiskehitystä kavennetaan, niin sitten kuitenkin tällä politiikalla, näillä toimenpiteillä tullaan sitä kasvatamaan.

Sitten vielä tähän, että vaikka nämä ensisijaiset etuisuudet ovat se, jolla ihmisten pitäisi pystyä sitten hädän tullen, kun on työttömyyttä ja sairautta, tulemaan toimeen, että ei tarvitse siihen viimesijaiseen toimeentulotukeen turvautua, niin nyt tulee käymään niin, että iso joukko tippuu tälle, ja siitä syntyy se kannustinloukku päästä töihin, hakeutua töihin, koska toimeentulotuki pienenee aina euro eurolta sen mukaan (Puhemies koputtaa) kuin tuloja tulee. Tämä on se iso asia, johon toivoisin, että hallitus vielä puuttuisi.

15.40 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Hienoa, että ministeri on vielä paikalla. Minusta se on tärkeää, koska ollaan ihan viime hetkillä talousarviota käsittelemässä, ja kyllä nyt tässä ensi vuoden budjetissa on sellaisia ongelmia, joihin on syytä kiinnittää huomiota.

Minusta isoin juttu on oikeastaan se, että tämän hallituskauden aikanahan on lähdetty siitä, pääministeri Sipilän sanoin, että tullaan käytännössä tasapainottamaan valtiontalous tavalla, jossa enää ei velkaannuta. Nyt on ihmeellistä se, että näinhän ei tule ollenkaan tapahtumaan, ja se on minusta tässä ihmeellinen asia, koska tosiasiaassa tämä hallitus näyttää olevan paljon parempi mainostamaan asioita — toteutuvatko ne vai eivätkö, se on sitten toinen asia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

Mutta erityisesti on nostettava esiin, että viime hallituskaudella kuitenkin pystyttiin lähes puolittamaan edeltävältä kaudelta jäänyt ja peritty alijäämä. Nythän tulee tapahtumaan niin, että vuonna 2019 saavutetaan se, mihin edeltävä hallitus jäi. Käytännössä tässä tul- laan velkaantumiseen näiden seuraavien vuosien aikana 5,5 miljardin tahtia, joka johtaa sii- hen, että velkaantumiskehitys ei pysähdykään, toisin kuin ollaan väitetty. Eli velaksi elä- minen, joka on ollut Sipilänkin suuri huoli, ei vaivaakaan tätä hallitusta, koska velkaantu- miskehitystä ei tulla pysäyttämään. Vuoden 2021 lukujen perusteella on ilmoitettu halli- tuksen kalvoilla, jotka esittelevät budjettia, että velkaantuminen pysähtyisi, mutta niitä toi- mia, joilla tämä velkaantuminen pysäytettäisiin, ei ole olemassa, jolloin käytännössä tämä hallituskausi päättyy siihen, että saavutetaan vain edeltävän hallituskauden perityn alijää- män taittaminen.

Tältä osin minulle on suuri pettymys se, että me olemme nyt tilanteessa, jossa sanotaan, että suomalaisten pitää säästää, perusturvasta pitää merkittävästi leikata ja jossa tosiasiaassa sitä ei tehdä sen takia, että Suomessa velkaantumiskehitys loppuisi. Minulle Porissa kävi eräs eläkeläismies sanomassa, että kyllä me voimme tasapainottaa valtion budjetin, jos me lopetamme tämän velaksi elämisen. Mutta se ei riitä ihmisille selittämään tätä, kun velaksi eläminen nyt ei lopu. Ja erikoista tässä on se, että kun velaksi eläminen ei lopu, niin sa- maan aikaan kuitenkin jostakin löytyi rahaa 1 miljardi euroa siihen, että taloutta voidaan kuitenkin lihottaa näillä merkittävillä verojen kevennyksillä. Sen me myönnämme, että kiky-sopimuksessa ostovoiman turvaamiseksi on sovittu, että näitä verojen kevennyksiä tehdään 515 miljoonalla, mutta paljon tulee myös sellaisia uusia tukia ja etuuksia niille, jot- ka pärjäävät jo erityisen hyvin. Siksi minä kyllä olen huolissani, ministeri Mattila, siitä, mi- ten te jaksatte tällaisena aikana puolustaa näitä etuuksien valtavia leikkauksia, jotka oltai- siin voitu kattaa sillä, että oltaisiin arvioitu myös tulopuolella, onko varaa menopuolella li- sätä merkittäviä etuuksia niille, joilla jo menee hyvin.

Kyllä minun täytyy sanoa, että nämä esimerkit esimerkiksi siitä, että apteekkarille jää merkittävästi enemmän lisäarvoa sen vuoden työstä kuin jää sellaiselle ihmiselle, joka on erittäin pienellä palkalla tai jopa etuuksilla — kun ostovoimasta lähtee 6 prosenttia tämän hallituskauden aikana heiltä, jotka ovat perusturvan varassa — on häikäilemätöntä politiik- kaa. Se on sanottava. Ja se, millä tavalla luotaisiin työmarkkinoille sellaisia kannustimia, että ihmiset todella nousisivat perusturvasta käytännössä työmarkkinoille: kyllä nämä kan- nustimet, jotka nyt tässä luodaan tukkeeksi, ovat sensuuntaisia, joista ei hyvää heilahda. Nyt tullaan pakottamaan ihmisiä niin paljon toimeentulotuelle, jonka ongelma on tietenkin se, että silloin joutuu pohtimaan monet kerrat, voiko ottaa työtä vastaan, ja siltä osin tämä lyö hallituksen työllistymistavoitetta korville. Lisäksi tähän liittyy se, että asumisen enim- mäistuet jäädytetään, ja se ei minusta ole kyllä kauhean fiksuria. Ei pääkaupunkiseudun nä- kökulmasta — sitä on pyritty korjaamaan — mutta myöskään koko Suomen näkökulmas- ta, muiden kasvukeskusten näkökulmasta ei ole hyvää politiikkaa, että ollaan lähdetty tälle tielle. Nyt ollaan tilanteessa, jossa myös tältä puolelta luodaan työllistymiselle sellaisia es- teitä, jotka maksavat meillä muualla aika paljon.

Viime kädessä kaikki tämä olisi voitu välttää, jos olisi voitu jättää välistä ahneus siihen, että räätälöidään monenlaisia tukia omalle porukalle, (Puhemies koputtaa) joka niitä ei tar- vitse.

15.45 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Krista Kiurulle muistutan vain, mitä pääministeri täällä tämän budjettikeskustelun yhtey-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

dessä muistutti tästä velkaantumiskehityksestä. Tavoitehan on se, että me saamme työllisten määrän nousemaan 110 000 uuden työpaikan kautta tilanteessa, jossa meillä on talouden kasvua ja että vuonna 2021 velkaantuminen taittuu. Näinhän pääministeri täällä meille opetti, ja tämä löytyy taulukostakin täältä budjetista.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä edustaja Kiuru.

15.46 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta oli ihan hyvä, että edustaja Anttila kiinnitti huomion siihen, että kyllä tämä velkaantumisen taittaminen on hallituksen suunnitelmassa, mutta minä yritin teille vain analysoida niitä asiantuntijoiden lukuja, jotka sanovat, että velkaantuminen ei siis taitukaan. Se ei taitukaan, mutta sillä perustellaan näitä esimerkiksi täällä STM:n pääluokassa olevia megasuuria leikkauksia. Ja sitä ei voi perustella, kun samaan aikaan 2 miljardilla eurolla lasketaan tätä kokonaisvearoastetta, kun hallituksen tavoitteena oli pitää se paikallaan. Kyllä tässä ahneus on nyt tullut eteen. Ja sen takia täällä esimerkiksi ministeri Mattila sitten selittelee, että näitä etuuksia täytyy leikata. Johonkin sitä rahaa näyttää menevän, ja siksi minun mielestäni olisi rehellistä sanoa tästä velaksi elämisestä, että velaksi voidaan elää silloin, jos kaikkein suurituloisimmille suomalaisille hankitaan etuuksia ja sen maksavat kaikkein köyhimmmät ihmiset Suomessa, ja se käy. Mutta ei kannata sanoa, että velkaantuminen loppuu nyt kun nämä etuudet täältä leikataan. (Puhemies koputtaa) Näin ei ole.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt edustaja Kiljunen, ja sitten ministerillä vielä puheenvuoro.

15.47 Anneli Kiljunen sd: Ensinnäkin edustaja Anttilalle haluan sanoa sen, että meidän kaikkien yhteinen tavoite on se, että meidän työllisyys paranisi ja työllistettävien määrä kasvaisi, mutta valitettavasti teidän päätöksillänne tämä tulee entisestään vaikeutumaan, ja siinä mielessä täytyy sanoa, että asetan nyt paljon toiveita myös ministeri Mattilalle, että hän keskustelee näistä asioista ministeri Lindströmin kanssa, mistä äsken tuossa edellisissä puheenvuoroissani mainitsin.

Mutta sitten toinen asia, vaikka nyt valitettavasti edustaja Juvonen lähti: Täällä istunnoissa on monta kertaa puhuttu siitä, miten hienoa on se, että meidän työttömiä haastatellaan kolmen kuukauden välein. Sekin on hyvä, että työttömät pääsevät työvoimatoimistoon ja pääsevät tuomaan omia näkemyksiään ja asioitaan ja heille tehdään asiakassuunnitelmat. Mutta se ei riitä. Ne suunnitelmat eivät riitä, jos niitten seurauksena ei ole todellisia toimenpiteitä. Mutta sitten toinen puoli tätä tarinaa on se, että nyt olemme saaneet tietää, että jos tällainen työtön ei ole tämän kolmen kuukauden aikana osoittanut olevansa toisessa muutamia päiviä tai osoittanut olevansa aktiivinen, niin hän saa karenssin tästä, ja sen seurauksena hän menettää yhdeltä päivältä työttömyyspäivärahasa. Elikkä ei voi olla, että tämän kolmen kuukauden haastattelun tavallaan tavoite on se, että ihmisiä rangaistaan siitä, jos he eivät ole työelämässä tai osoita olevansa aktiivisia. Tämä ei ole sitä, mitä sosiaalidemokraatit ajattelevat, mutta tuemme sitä, että työvoimatoimistoissa ihmisiä haastatellaan, heitä tuetaan, heitä kannustetaan, heille etsitään työpaikkamahdollisuuksia ja sitä kautta vahvistetaan heidän työllistymistään. Tämä on meidän yhteinen tavoite, mutta ei tämä rankaiseminen, mikä tässä nyt on tullut esille tässä yhteydessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä näyttäisi edustaja Kiurulla olevan puheenvuoro.

15.49 Krista Kiuru sd: Puhemies! Minusta on kuitenkin tärkeä antaa myös valoa tulevaisuuteen ministeri Mattilalle, joka nyt on aloittanut ja jättänyt nämä edustajatoimet taakseen. Toivon, että ottaisitte tosiaan kopin siitä, voisiko ministeri Lindströmin kanssa neuvotella näistä kannustinloukuista, jotka tulevat myös tällä puolella esiin. Me teemme valtavasti täällä oppositiossa töitä, että ei näitä päivähoitomaksuja korotettaisi. Ja on tässä tunnistettava, että sama työhän oli myös minulla viime hallituskaudella edessä mutta silloin en lähtenyt viemään sellaista uudistusta eteenpäin, joka olisi kannustinloukkuja aiheuttanut lisää, ja sen takia sitten viime hallituskaudella päivähoitomaksuja ei korotettu. Nyt tämä valtiovarainministeriön unelma lopulta hylättiin sen takia, että huomattiin, että siihen liittyy kannustinloukkuja.

Nyt tältä osin toimeentulotuen varaan jääminen on yksi iso kannustinloukku työllistymisen näkökulmasta ja tämän työllisyysasteen noston kulmasta, joka on meidän yhteinen tavoitteemme, niin varmaan pitäisi vielä katsoa näitä kannustinloukkuja, mitä kaikkea myös tällä puolella on. Ja minä pelkään, että tuo asumistuen enimmäismenotason jäädyttäminen on yksi sellainen kysymys, että voiko näissä isoissa kaupunkikeskuksissa samalla tavalla työllistää. Että koko tässä paletissa on näitä kannustinloukkoja. Kehotankin kyllä innokkaasti Mattilaa ottamaan kantaa näihin jatkossa, että saadaan tästä sellainen kokonaisuus, joka ainakaan ei löisi tuota isoa työllisyystavoitetta korville, koska sitähan me kaikki täällä salissa yhteisesti kyllä kannatamme.

Lisäksi toivoisin, että nyt kun teidät tunnetaan kuitenkin tämmöisenä napakkana naisena, niin ottaisitte tähän nuorisotakuuseen aika tiukan, myötäsukaisen otteen, koska iso kysymys on myös se teidän tontillanne, että 20—24-vuotiaista nuorista miehistä jo yli 20 prosenttia ei ole koulutuksessa eikä töissä, (Puhemies koputtaa) ja 15 prosenttia samanikäisistä naisista. Että työtä ja kannustinongelmia riittää.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustaja Anttilalle puheenvuoro, ja sitten toivon, että sallimme ministerille puheenvuoron ja teemme tilaa sille, että hän pitkän, pitkän matkan jälkeen pääsee sitten sen jälkeen kotia kohti.

15.51 Sirkka-Liisa Anttila kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Krista Kiurun puheenvuoron johdosta pieni oikaisu. Jos oikein kuulin, te puhuitte 2 miljardin euron veronkevennyksistä. Minun matematiikkani ainakin näihin budjettitietoihin liittyen lähtee siitä, että kun otetaan aikaisemmin tehdyt huomioon, niin ollaan noin lähes miljardissa, ja ne on pääosin ohjattu ja ohjataan pieni- ja keskituloisille ja tätä kautta ostovoimaa lisäämään eli suomalaista kansantaloutta pyörittämään. Ei kannata ihan niin synkillä maalata, kun ei ole faktat pohjana.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä edustaja Kiuru.

15.52 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli hyvä, että tämä tuli esiin, nimittäin tähän on ihan tämän viikon tieto. Niin mekin ajattelimme aikaisemmin. Mutta nyt kun tätä budjettiesitystä on tarkemmin ruodittu, selvisi tosiaan, että ministeri Orpo ja kansliapäällikkö Hetemäki ovat vahvistaneet, että kokonaisveroaste, siis kokonais-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

veroaste, laskee 1 prosentilla, ja se tarkoittaa 2:ta miljardia euroa. Tämän kävin vielä itse Hetemäeltä varmistamassa, että se on varmasti 2 miljardia euroa. Sain siitä muuten laskelmat vielä. Että minä voisin toimittaa ne edustaja Anttilan sähköpostiin. Mutta näin se on, että 2 miljardia euroa, ja näistä paljon parjatuista koulutusleikkauksistakin olisi kaksi kolmasosaa voitu jättää tekemättä tai vaihtoehtoisesti kokonaan nämä etuusleikkaukset olisi voitu jättää tekemättä. Kyllä se näin nyt on. Meille, jotka pyysimme, todella Hetemäki toimitti lisätietoa siitä, että kokonaisveroasteen paikalla pysymättä jäämiseen ja sen tietoiseen 1 prosentin laskuun johtaa tämä. Ja sillä ei pysty selittämään sitä tosiasiaa ja sitä faktaa, että näiden etuuksien varassa olevien ihmisten ostovoima tällä hallituskaudella tulee laskemaan 6 prosentilla näiden riippumattomien selvitysten mukaan.

Sitten jos me ajattelempa, että olisi pitänyt tämä ottaa huomioon, silloin tietenkin olisi valittu erilainen verovipu. Nythän tällä verovivulla, joka otettiin, lähtökohta on se, että kun kaikille prosentuaalisesti samalla tavalla jaetaan, niin kaikkein suurituloisimmat hyötyvät siitä useilla sadoilla jos ei tuhansillakin euroilla vuodessa, kun kaikkein pienituloisimmat ihmiset, myös palkkatyössä olevat ihmiset, tienaavat tällä samalla veronkevennyksellä ostovoiman tukemiseksi paljon, paljon vähemmän, eli tämä ostovoiman vaaliminen ei valitettavasti pidä paikkaansa. Se oli minulle suuri pettymys, koska sitä olisi voinut verotuksella kuitenkin ohjata, mutta siinä päätettiin nyt pelastaa Suomen kaikkein suurituloisimmat, koska heillähän rankinta on tällaisena vaikeana aikana. — Ja tämä tietenkin oli, niin kuin tiedätte, (Puhemies koputtaa) tällainen hirtehin huomio tähän iltaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä viimeinen puheenvuoro ministerille.

15.54 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila: Arvoisa puhemies! Kiitoksia, kun puhemies kantaa huolta kotimatkast.

Ensinnä edustaja Kiljusen esiin nostamat asiat näistä työttömien haastatteluista. Ne ovat varmasti nyt ehkä enempi siellä ministeri Lindströmin tontilla, mutta kuten todettu on, yhtymäkohtia on meidän kahden ministerin ministeriöiden asioitten välillä.

Se, että työttömiä nyt haastatellaan kolmen kuukauden välein: Kyllä minä haluan ajatella kuitenkin suomalaisesta viranomais toiminnasta siinä mielessä semmoista ihan positiivistakin, että siinä olisi semmoinen elementti, että pidetään huolta ihmisistä, heidät kohdataan kasvokkain, että se ei ole mitään sähköistä asiointia pelkästään tai se väli ei olisi pidempi. Mutta minä olen ymmärtänyt niinkin — korjatkaa nyt, jos tämä on väärin — että muistaakseni Norjassa, tai oliko joku muu Pohjoismaa, se haastattelujen tai siis tapaamisten väli on jopa lyhyempi tai se on jotenkin kontrolloidumpi — tai onko se elementti olemassa sitten siitä kontrollista, en tiedä.

Vielä näistä haastatteluista haluaisin todeta senkin, että meillä on myös tutkittua tietoa pitkäaikaistyöttömien haasteellisista elämäntilanteista, ja sitä tutkimustietoa kannattaa ehdottomasti käyttää hyväksi. Esimerkiksi työterveyslääkäri Raija Kerätär on tehnyt väitöskirjan, jossa katsotaan tämmöistä monialaista työkyvyn ja kuntoutustarpeen arviointia pitkäaikaistyöttömällä — että tätä tutkimustietoa sitten soisin heille.

Mutta sitten vielä noista kannustinloukuista, kun ne tulivat tässä esiin: Totta kai kannustinloukkuja täytyy perata läpi. Minusta se on ihan keskeinen osa hallitusohjelmaa: se on kirjattu, että kannustinloukut käydään läpi, ja se liittyy myös siihen, että normeja puretaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2016 vp

niin vaadittaessa. Toki normeilla on myös hyvä tarkoitus, maatahan hallitaan lailla, johdetaan lailla. — Kiitoksia keskustelusta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle muut erikoisvaliokunnat voivat antaa työjärjestyksen mukaisesti lausunnon 30 päivän kuluessa eli viimeistään 24.10.2016.